

Donderdag 29 september 2023 – 20:00

HEIST-OP-DEN-BERG ENSEMBLE GAMUT! Van Finse runen tot folk

Ensemble Gamut!

Aino Peltomaa

Stem, harp, percussie, soittu (Finse herdersfluit), elektronica

Ilkka Heinonen

Jouhikkos (lier), elektronica, stem, percussie

Juho Myllylä

Blokfluiten, elektronica, stem

van roey

BOUWEN MET MENSEN

Dit concert wordt opgenomen door Klara en uitgezonden op 18 oktober om 20u tijdens Klara Classic.

Programma

INTROÏTUS

Sanctus Ericus - Missa et officium Sancti Henrici (Antifoon)
Sanctum Ericum - Missa et officium Sancti Henrici (Antifoon)
Veri - Runenlied

Gaude cetus, fidelium - Missa et officium Sancti Henrici (Antifoon)
In vernali tempore - Piae Cantiones
Gaude cetus, fidelium - Missa et officium Sancti Henrici (Hymne) / Runenlied

DE DROOM VAN DE HERDER

Paimenen säveliä - Suru - Teppo Repo - lied van de herdersfluit
Psallat scholarum concio - Piae Cantiones
Neity Maria Emonen - Rune spreuken, Mythologia Fennica /
Beatus vir, qui timet Dominum - Missa et officium Sancti Henrici (Graduale)

HELP ONS, MARIA!

Luojan virsi – Runenlied
Trina caeli hierarchia - Cantus Sororum (Hymne)

TURKU KATHEDRAALSCHOOL VOOR JONGENS EN DE DOOD VAN HENDRIK

Impenitens malicie - Missa et officium Sancti Henrici (Responsorium)
Piispa Henrikin surmavirsi - Runenlied
Birretum patris - Missa et officium Sancti Henrici (Responsorium)
O scholares voce pares - Piae Cantiones

DANK AAN HET LEVEN!

Puu - Aino Peltomaa

Cum lucri magnitudine - Missa et officium Sancti Henrici
Perfecte desiderium sui - Missa et officium Sancti Henrici (Antifoon)
Pre clari patris sanctitas doctrinam - Missa et officium Sancti Henrici (Responsorium)

Lapsed caicki laolacatt / Personent Hodie - Piae Cantiones

Inleiding

Beste vriend,

Leuk je hier te ontmoeten! Bedankt dat je hier bij ons bent, met muziek. Allereerst een kleine inleiding op het programma!

Het gebied dat vandaag de dag bekend staat als Finland is altijd een interessante “smeltkroes” geweest tussen oost en west. De eerste christelijke invloeden zijn waarschijnlijk naar Finland gebracht door de Oosters-orthodoxe kerk, aangezien de woorden die het kruis (*risti*), de priester (*pappi*) en de heiden (*pakana*) beschrijven hun oorsprong vinden in een oud Russisch dialect van rond de 9e eeuw.

De collectie *Fragmenta membranea* in de Nationale Bibliotheek van Finland bewaart de vroegst bewaard gebleven manuscripten met muzieknotatie in Finland. Deze boekresten zijn gevonden in het zuidwesten van Finland, waar de stad Turku het intellectuele en muzikale centrum van het middeleeuwse Finland was. De school van de kathedraal van Turku werd in de 13e eeuw gesticht en oefende een sterke Dominicaanse invloed uit, in tegenstelling tot het dominante orthodoxe christendom in de oostelijke regio's van Finland, die onder de macht van Novgorod vielen.

Overgeleverde middeleeuwse muzikale bronnen uit Finland zijn zeer schaars, voornamelijk vanwege de beperkte verstedelijking in vergelijking met Centraal-Europa. Historici beschouwen de middeleeuwen in Finland als de periode van de 13e tot de 16e eeuw. De regio's die nu Finland vormen, waren tot 1809 eigenlijk de oostelijke provincies van Zweden. Turku was echter een van de grootste steden van het koninkrijk Zweden en diende als centrum voor culturele uitwisseling. De eerste vermeldingen van Finse studenten aan de Sorbonne-universiteit dateren uit de 14e eeuw en een Dominicaans document uit 1254 waarin Tuomas van Skänninge wordt genoemd, is de oudste schriftelijke bron van een musicus die in Finland werkt. De vroegst bewaard gebleven misboeken van Turku bevatten gezangen uit Maastricht, Parijs en Utrecht.

De oudst bewaard gebleven verzameling middeleeuwse muziek uit Finland is *Legenda Sancti Henrici*, die dateert uit het einde van de 13e eeuw. Hendrik was een Engelse missionaris, die actief was in Uppsala, Zweden. Volgens hagiografische teksten en de folklore werd hij rond 1150 uitgezonden om de Finnen te bekeren tot het katholieke christendom. Deze missie, geleid door koning Eric van Zweden, was militair van aard. Bisschop Hendrik bleef in Finland, maar werd op een bevroren meer bruuft gedood door een plaatselijke boer. Deze legende is zeer prominent

aanwezig in de Finse folklore en in de kerkelijke cultus van Sint Hendrik, die waarschijnlijk in de 13e eeuw werd geïnitieerd als onderdeel van de Zweedse politieke en religieuze propaganda. Sint Hendrik was inderdaad een populaire heilige in de regio rond Turku en werd beschouwd als de beschermer van het oostelijke deel van Zweden. Herdenkingsfeesten van Sint Hendrik werden tot in de 17e eeuw twee keer per jaar gehouden.

Het berijmde officie van Sint Hendrik, *Missa et officium Sancti Henrici*, bestaat uit traditionele gezangen voor een martelaar, het leven van Hendrik en zijn wonderen. Dit berijmde officie-repertoire, met poëtische teksten en gezangen, was typerend voor de latere Middeleeuwen in heel Europa, tot het Concilie van Trente het gebruik ervan in het getijdenofficie verbood. Daarna verdween de Rooms-Katholieke kerk als gevolg van de Reformatie snel uit Finland. Deze berijmde officies waren poëtische zang- en gezangenbundels voor feesten en heiligendagen. De teksten waren vaak nieuw geschreven voor de canonieke uren, met geleende of soms nieuw gecomponeerde gezangen. Ze werden soms, maar niet altijd, toegeschreven aan specifieke componisten, die lokale priesters, cantors of leraren aan de kathedraal konden zijn.

Een van deze geleende melodieën uit het berijmde officie van Sint Hendrik is de Antifoon *Perfekte desiderum sui*, die ook te vinden is in het berijmde officie van Sint Birgitta. De Birgittijnse orde had een sterke invloed in het westen van Finland, waar de stad Naantali (Nådendal, "Vallis gratiae") zich ontwikkelde rond het Birgittijnse klooster. Sint Birgitta (1303-1373), een van de beschermheiligen van Europa, was een opmerkelijk persoon: geboren in Zweden, was ze een mystica en moeder van acht kinderen. Het hoofdhuis van de Birgittinessen, de abdij van Vadstena in Linköping, Zweden, was het moederhuis van de abdij van Nådendal. Sint Birgitta (Den Heliga Birgitta) was ook een officiële heilige van Turku.

Ons programma is samengesteld rond geselecteerde gezangen, antifonen, introïten en gradualen uit de *Missa et officium Sancti Henrici*. We combineren dit materiaal met traditionele runenliederen en improvisaties. Birgittijnse gezangen brengen een mariaal perspectief in het programma, omdat Maria sterk aanwezig is in de volkstalige runenzangtraditie, vanwege de orthodoxe invloed in de oostelijke gebieden (Karelië) van Finland. Aan de andere kant vertegenwoordigt Piaa Cantiones de muzikale activiteiten van de leerlingen van de kathedraalschool in Turku.

De belangrijkste vorm van volkskunst onder de Baltisch-Finse volkeren was wat in de loop der eeuwen is uitgegroeid tot rune-zang. Het bloeide in Finland, Karelië en Estland, waar ook de Finse strijkstoklier, "jouhikko" en de herdersfluit "soittu" veel gebruikte instrumenten waren. Kareliëse runenzang is een unieke zangstijl met een complexe poëtische meter en vormt de oudste overgeleverde mondelinge traditie

in Finland. De komst van het christendom in deze zangtradities is te zien aan het verschijnen van woorden als "Maria", "Jezus" en "God", vooral in de kustgebieden waar de landbouw begon. Mythische en religieuze personages worden samen aangeroepen om te helpen met vee, het verschaffen van prooi, of om te helpen met ziekten zoals de pest. *Luojan virsi* is een voorbeeld van middeleeuwse legendarische poëzie waarin de geboorte van Jezus wordt beschreven vanuit het perspectief van Maria, terwijl ze een appel (of een noot) eet van een boom in een bos, zwanger raakt en een plek zoekt om te bevallen.

Naast Sint Birgitta's instructies voor het zingen van runen hebben we geen schriftelijk bewijs van de uitvoeringspraktijk van de vroegste overgeleverde geschreven muzikale bronnen. Toch wordt aangenomen dat de sterke mondelinge traditie van runenzang al voor het gewone tijdperk heeft bestaan. Deze traditie werd enthousiast vastgelegd en opgeschreven tijdens de vroege nationale romantische beweging en het Karelianisme. In de geselecteerde runenliederen horen we over de dood van Sint Hendrik, de ontberingen van het leven, bezweringen en smeekbeden aan Maria om genezing, waardoor de vroegste geschreven en mondeling overgeleverde bronnen met elkaar worden verbonden. We laten ons inspireren door historische bronnen, maar presenteren ze via onze eigen interpretatie, arrangementen en elektronische soundscapes.

Cantus Sororum is een verzameling gezangen, een wekelijkse cyclus van gebeden, antifonen, psalmen, hymnen en responsories gezongen door de zusters Birgittinesen. De cyclus van de getijdenliturgie werd de hele week door gezongen, met een specifiek thema voor elke dag van de week. Het werd samengesteld door de heilige Birgitta en haar biechtvader Petrus van Skänninge, en het werd beïnvloed door het traditionele gregoriaans repertoire (Hartker, Hesbert en Worcester antifonen), maar aangepast aan de Birgittijnse regel. De collectie werd gebruikt in het Zweeds-Finse Birgittijnenklooster in Naantali (Nådendal). De Finse manuscriptbronnen uit het Turku-gebied zijn de Karjalohja en Tammela antifonen. De collectie werd vanuit het Vadstena-klooster naar Naantali gebracht, en de overgebleven manuscripten in Finland vertonen weinig variaties ten opzichte van de Vadstena-bronnen. De hymne *Trina caeli hierarchia* werd op zaterdag in de completen ("Ad Completorium") gezongen en is gewijd aan Maria's dood te midden van de apostelen en haar hemelvaart.

Een van de bekendste schatten van oude muziek uit Finland is *Piae Cantiones*, een verzameling van 74 middeleeuwse religieuze Latijnse liederen voor leerlingen van de kathedraal. Muziek was een belangrijk onderdeel van de educatie van de leerlingen van de Turku Kathedraal school, die dagelijks moesten oefenen. *Piae Cantiones* werd samengesteld in 1582 door een Finse student in Rostock, Theodoricus Petri, met de

bedoeling om "oude hymnen van het vaderland" te bewaren. De verzameling is een van de zeldzame weergaven van muzikale activiteiten in het middeleeuwse Finland. Piae Cantiones toont ook de band van Finland met andere middeleeuwse culturele centra. Hoewel de collectie sterk werd beïnvloed door muzikaal materiaal uit Centraal-Europa, zijn veel van de liederen van Scandinavische oorsprong. *Personent Hodie*, ("Lapsed caicki laolacatt" / "Laat alle kinderen zingen") is gebaseerd op een parodie op oudere cantio ter ere van Sinterklaas. De tekst werd in de 17e eeuw door Hemminki Maskulainen vanuit het Latijn naar het vroege Fins vertaald.

Met ons programma nodigen we iedereen uit om zich te verheugen in geboorte, leven, saamhorigheid en zorg voor elkaar!

...

Aino Peltomaa

Liedteksten

Introitus

Sanctus Ericus - Missa et officium Sancti Henrici (Antifoon)

Sanctus Ericus dulciter rex presulem
dilexit, quem Domino fideliter
ministrare conspexit.

*The holy King Eric loved the prelate
dearly, whom he saw serving the Lord
with fidelity.*

Sanctum Ericum - Missa et officium Sancti Henrici (Antifoon)

Sanctum Ericum comitans sanctus
presul Finlandiam adivit illic militans
bonam Christi miliciam.

*Following St. Eric, the holy prelate
arrived in Finland and fought there as a
good soldier of the Christ.*

Gaude cetus, fidelium - Missa et officium Sancti Henrici (Antifoon)

Gaude Cetus, fideilium. Henrici
natalicium, letis extollens canticis,
qui intravit in gaudium per insigne
martirium choris insertos celicis.

*Rejoice, band of believers for St.
Henry's holy birth with rejoicing songs.
He has reached joy through his famous
martyr's death and joined heavenly
choirs.*

Gaude cetus, fidelium - Missa et officium Sancti Henrici (Hymne)

1. Gaude cetus fidelium, nova per hec
solennia. Sanctus Henricus bravium
sumens petit celestia.

*1. Rejoice, band of believers, for this
new feast day. Obtaining his reward, St.
Henry goes to the heavens.*

2. Virtute vite, celitus doctrine
prepollencia, presul effectus deicus mira
prefulsit gracia.

*2. The prelate, whose virtues and
mighty heavenly teaching made
him acceptable to God, shone with
miraculous grace.*

3. Upsalie primaciam relinquens terram
Finnorum adivit per instanciam docens
cultores demonum.

*3. He left the Uppsala diocese, travelled
to the land of the Finns and earnestly
educated those worshippers of demons.*

Neity Maria Emonen - Rune spreuken

Neity Maria emonen, vesi keittä kielelläsi, sima suussasi suloa, konnan kuohuun kowaan.

Jos rauta pahan teköö, teräs hieno hilpasoo; Neity Maria Emonen, pistä sormesi suolonen, reikään rewenneeseen, hienot helmasi kokoak.

Mariatar kaunis vaimo, tuu-us pikku kattilansi. Jolla verta keitetään, jolla mä hurmeen tymeen, weren vuotamattomaxi, punasta putoamatak.

Virgin Mary, Mother - boil water on your tongue, sweet drink melts in your mouth, into the rough foams.

If the fine steel hits, take your sweet finger and put together the wound.

Mary, the beautiful mother - bring us your kettle, where we boil blood, to stop the bleeding wounds.

De droom van de herder

Beatus vir, qui timet Dominum - Missa et officium Sancti Henrici

Beatus vir, qui timet Dominum, in mandatis eius cupit nimis. Potens terra erit semen eius. Generatio rectorum benedicetur.

Blessed is the man who fears the Lord, who greatly delights in his commandments! His descendants will be mighty in the land; the generation of the upright will be blessed.

Luojan virsi

Maaria pyhäinen Neitsyt,
vaimo valkeaverinen,
meni metsän rantuelle,
näki oksalta omenan,
näki puulta pähkinäisen:
ylähätkö maasta syödä,
alahakko puuhun nousta.

Otti kartun kankahalta,
pudotti omenan puusta,
sorti maahan pähkinäisen.
Poimi suuhun pähkinäisen,
loi omenan huulillensa,
huuliltansa kielellensä,
kieleltä keruksillensä.
Tuosta tyytyi, tuosta täytyi.

Synopsis van het runelied:

Lady Mary, Mother - found an apple (a nut) from a tree, took a stick from the forest, dropped the fruit, ate it and became full. Lady Mary, Mother - looked for a place to rest with a heavy burden. Lady Mary, Mother - found a stable, gave birth to God in Christmas, and was his mother.

Maaria pyhäinen Neitsyt,
vaimo valkeaverinen,
astuvi talo talolta,
vasta kultainen kädessä,
hopeainen kainalossa.
Meni yhtehen talohon,
oli akka ikkunassa,
kysytteli akkaselta:
Hoi sa akka, vanha vaimo,
onko tässä yösjajaista,
yösjajaista, maamajaista,
missä maata mannun naisen,
naisen raskahan levätä?"

Akka vasten vastaeli:
"Ei oo meillä yösjajaista,
yösjajaista, maamajaista.
Mene tallihin mäelle,
tallihin takimmaisehen,
oron suuren seimen luokse."

Maaria pyhäinen Neitsyt,
vaimo valkeaverinen
meni tallihin mäelle,
tallihin takimmaisehen;
sai hän sieltä yösjajaisen,
yösjajaisen, maamajaisen.

Synnytteli poikastansa
tallihin hevosen luokse,
kakaraille jääkkähille,
oljille lumekkahille,
heinille apilahille,
apilahan kukkasille.

Jouluna Jumala syntyi,
paras poika pakkasella.
Maaria oli emo Jumalan.

Trina caeli hierarchia - Cantus Sororum (Hymne)

1. Trina caeli hierarchia, sol, stellae,
luna, sidera, Deum laudent, o Maria,
pro te Virgo puerpera.

*1. The threefold celestial hierarchy, the
sun, the stars, the moon, the planets: let
them praise God, O Mary, for your sake,
Virgin bearer of the Son;*

2. Aer cum volatilibus, fretum cum
natatilibus, et terra cum reptilibus,
cuntisque animantibus.

*2. The air with its winged creatures, the
sea with its living beings, the earth with
its reptiles and all living creatures;*

3. Nix, imbrium stillamina, flores, fructus
et gramina, Deo pro tua gloria, dent
laudum dona varia.

*3. The snow, raindrops, flowers, fruit
and grass, for the sake of your glory
may God give your manifold gifts of
praise.*

4. Omne genu caelestium, infernorum,
terrestrium, flectatur caeli Domino,
locanti te in gaudio.

*4. May every knee in heaven, under the
earth and on earth bend to the Lord of
heaven, who will place you in joy.*

5. Omne momentum transiens, mille
millenis gradibus. Trinum Deum
glorificet, pro te tam digna laudibus.

*5. May every passing moment praise
with thousands and thousands of steps
the Triune God, who are worthy of
praise.*

6. Maria Mater gratiae, Mater
misericordie, tu nos ab hoste protege,
et hora mortis suscipe.

*6. Mary, mother of grace, mother of
mercy, protect us from the enemy and
receive us in the hour of death.*

Turku Kathedraalschool voor jongens en de dood van Hendrik

Piispa Henrikin surmavirsi

Kasvoi ennen kaksi lasta,
toinen kasvoi kaalimaassa,
toinen Ruotsissa yleni.
Se kuin kasvoi kaalimaassa,
se Hämeen Heinrichi,
se kuin Ruotsissa yleni,
se on Eirikki kuningas.

Sanoi Hämeen Heinrichi
Eirikille veljellensä:

”Läkkäs maita ristimähan,
mailla ristimättömillä,
paikoilla papittomilla!”

Sanoi Eirikki kuningas
Heinrikille veljellensä:
”Ent on järvet jäätämättä,
sulana joki kovera.”

Sanoi Hämeen Heinrikki
Eirikille veljellensä:
”Kyllä kierrän Kiulon järven,
ympäri joki koveran.”

Pani varsat valjahisin,
suvikunnat suitsi suuhun,
pani korjat kohallensa,
saatti lastat sarjallensa,
anturoillensa avarat,
perällensä pienet kirjat.
Niin kohta ajohon lähti,
ajoi tietä, matkaeli,
kaksi päiveä keväistä,
kaksi yötä järjestänsä.

Sanoi Eirikki kuningas
Heinrikille veljellensä:
”Jo tässä tulevi nälkä
eikä syöä eikä juoa
eikä purtua pietä.”
”On Lalli lahen takana,
hyvä neuvo niemen päässä,
siinä syömmä, siinä juomma,
siinä purtua piämmä.”

Sitte sinne saatuansa
Kerttu, kelvoton emäntä,
suitsi suuta kunnotonta,
keitti kieltä kelvotonta.

Sitte Hämeen Heinrikki
otti heiniä hevosen,
heitti penningit sijalle,
otti leivän uunin päältä,
heitti penningit sijalle,
otti olutta kellarista,
vieritti rahat sijalle.
Siinä söivät, siinä joivat,
siinä purtua pitivät;
sitte lähtivät ajohon.

Tuli Lalli kotiansa. –
Tuo Lallin paha emäntä
suitsi suuta kunnotonta,
keitti kieltä kelvotonta:
”Jo tässä kävi ihmisiä,
tässä on syöty, tässä on juotu,
tässä purtua pietty,
viety heiniä hevosen,
heitty hietoia sijahan,
syöty leivät uunin päältä,
heitty hietoja sijahan,
juotu oluet kellarista,
saatu santoa sijahan.”

Lausui paimen patsahalta:
”Jo vainen valehtelitki,
elä vainen uskokahan!”
Lalli se pahatapainen
sekä mies pahasukuinen,
otti Lalli laukkarinsa,
piru pitkän keihä’änsä,
ajoi herroja taka’an.

Sanoi orja uskollinen,
lausui parka palvelija:
”Jo kuuluu kumu takana,
ajanko tätä hevoista?”
Sanoi Hämeen Heinrikki:
”Jos kuuluu kumu takana,

elä aja tätä hevoista,
karkottele konkaria.”
”Entä jos tavoitetahan
taikkapa tapetahanki?”
”Käy sinä kiven ta’aksi,
kuultelee kiven takana,
jos mua tavoitetahan
taikka myös tapetahanki.
Poimi mun luuni lumesta,
ne pane härän rekehen
härän Suomehen veteä.
Kussa härkä uupunevi,
siihen kirkko tehtäköhön,
kappeli rakettakohon,
papin saarnoja sanella,
kansan kaiken kuultavaksi.”

Palasi paha kotia,
lausui paimen patsahalta:
”Kusta Lalli lakin saanut,
mies paha hyvän hytyrän,
pispan hiipan hirtehin?”
Niinpä mies murehissansa
lakin päästänsä tavoitti:
hivukset himahtelivat.
Veti sormuksen sormesta:
lihat ne liukahtelivat.
Läksi kallosta kamara!

Niin tämän pahantapaisen
pispan raukan raatelijan
tuli kosto korkialta,
makso mailman valtialta.

Synopsis van het de tekst:

*“King Eric and Henry travels to Finland,
where Henry takes food without
permission from Kerttu, peasant Lalli’s
wife. Lalli becomes angry, runs after him
and kills Henry on a frozen lake. Henry
orders that if he will die, his remains
should be taken to a place where the
oxen carrying him stop. A church should
be built there. Lalli puts on Henry’s
mitre into his head, but when taking it
off, his scalp and hair tear off.*”

O scholares voce pares - Piaae Cantiones

1. (Latijn) O scholares voce pares iam mecum concinite. Et choream iubileam semper mecum ducite. Iam ad festum modo moestum servitutis studii. Noster coetus speret laetus nobilis convivii.

1. (oud Fins) Caikell väell yhdhell äänell Ynnä yhten veisadcam. Hypät mahdham cuin me taedham Taitavasta tanzcam. Jalop juhla: ehk on surkja Opin orjudhen puolest. Nuorten seora toevo aina Opin pitoo iloisest.

2. Opin sauna autvas aina cosca vidzoill vihdhoillan. Ei saerasta siit saunasta cuin kylmäld kylvötellän. Opin otta carttain cohta tavooi taitamattomii. Että lyöty siit on hyöty: Seora taito ja toimi.

1. *All together with one voice, let us sing together. Let us leap as we are able, and dance skilfully. This noble feast might be miserable with regard to the servitude to study. Youngsters always hope to learn with joy.*

2. *The sauna of learning is always blissful, since we stroke with birch twigs. No one will get ill from that sauna, as we will bathe with cold water. It takes up learning, avoiding carefully unskilled habits, so that the one being struck benefits thereby: companionship, skill and action.*

Dank aan het leven

Cum lucri magnitudine - Missa et officium Sancti Henrici (Antifoon)

Beatus vir, qui timet Dominum, in mandatis eius cupit nimis. Potens terra erit semen eius. Generatio rectorum benedicetur.

The faithful servant of grace the talents he had received with plentiful profit, and he was received to live in sweet peace and received complete rest.

Pre clari patris sanctitas doctrinam - Missa et

officium Sancti Henrici (Responsorium)
Preclari patris sanctitas doctrinam fructuosam viteque virtuositas reddebat graciosam, et mortem monstrat claritas signorum preciosam. Nunc prestat illi deitas coronam gloriosam.

The sanctity and virtuous life of the illustrious father made his doctrine fruitful and gracious, and the clarity of the miraculous signs proves his death precious. Now God grants him the crown of glory.

Lapsed caicki laolacatt / Personent Hodie

1. Lapsed caicki laolacatt tänäpäpän tantzacatt kiitos virttä veisadcatt sill quin meille synnyi, jonga jumal annoi. Ja neidzen ij. ij. cohtuinen puhdhas tänne cannoi.

2. Mailmaan synnytetin capaloiin käärittinn sitt soimeen laskettin aasin valjun vajan, hallidzia taevan. Cadhotti ij . ij . saalins niin päämies pimiän vallan.

3. Viisad coht culkevat lahjoi cans candavat syndynnytt edzivät tähdhen uudhen leidzain: lasta löytyy cumartain. Ja culdaa ij . ij . pyhä sauu myrrhamit myös andain.

4. Veyoised veisadcatt piltised paohadcatt piicaised laolacatt: Kiitos pyhän pojan tulemastans mailmaan. Lackamat ij . ij . sis olkan cunnja corkjan luojan.

1. *Let all the children sing, Let them dance this day, Chant the hymn of praise Since unto us is born He whom God gave And the pure womb of the Virgin bore here.*

2. *To the world was born, Swaddled, Then laid in a manger In the stable of a gentle ass, The ruler of heaven, Whereby the prince of the powers of darkness Lost his prey.*

3. *The wise will soon journey Carrying gifts, Searching for the newborn While the star is shining: Bowing before the child once they find him And giving him gold and sacred smoke and myrrh.*

4. *Brothers, chant, Children, make a joyful noise, Maidens, sing: So thanksgiving without end And glory to the exalted Creator For the coming of the Holy Son Into the world.*

Met dank aan Tapani Simojoki, Teivas Oksala en Aino Peltomaa voor de vertalingen.

Biografie

Ensemble Gamut!

Ensemble Gamut! heeft zijn unieke geluid gecreëerd door elementen uit middeleeuwse muziek, Finse folk, eigen composities, improvisatie en elektronische soundscapes te combineren.

De naam van de groep is een verwijzing naar Guido van Arezzo's concept van gamut in de middeleeuwse muziektheorie. Als term duidt gamut ook een deelverzameling van kleuren aan, daarnaast is het fonetisch gelijk aan het Finse woord kamut, wat vrienden of maten betekent, en kamu, wat steno is voor kansanmusiikki, volksmuziek.

Hun debuutalbum UT, uitgebracht in 2020, werd genomineerd als een van de beste albums van het jaar 2021 door de Finse omroep (Yle), en het werd vermeld bij de beste progressieve albums van het jaar door The Progressive Aspect. De Finnish Early Music Association kende het album de prijs Achievement of the Year toe voor 2020. De albumtitel UT verwijst naar het Zweedse woord voor buiten zijn, naar buiten gaan, of zonder iemand zijn (*utanför*), maar het is ook de eerste noot van de toonladder in de middeleeuwse muziektheorie. Gamut - Gamma ut!

Het tweede album RE van het ensemble, dat in december 2022 werd uitgebracht op Eclipse Music, heeft veel belangstelling gewekt in folk-, klassieke en progressieve muziekkringen. RE is natuurlijk de volgende noot van de "Gamut", verwijzend naar het hermaken, herschikken, herplaatsen, herscheppen, vernieuwen, opnieuw binnenkomen, terugkeren en ons opnieuw afstemmen op het verleden en de toekomst, altijd zo aanwezig in elk moment.

Ensemble Gamut! heeft veel opgetreden in clubs, musea, middeleeuwse kerken en concertzalen.

Aino Peltomaa

Aino Peltomaa is een Finse zangeres en muzikante die veel optreedt met middeleeuwse, renaissance, geïmproviseerde en hedendaagse muziek. Peltomaa werkt actief samen met muzikanten en kunstenaars uit verschillende genres en treedt regelmatig op in Finland en daarbuiten. Haar innovatieve projecten combineren elementen uit oude muziek, folk en jazz, beeldende kunst en dans.

Juho Myllylä

Juho Myllylä is een blokfluitist, gitarist, zanger en songwriter uit Amsterdam. Hij werkt met ensembles en projecten zoals The Royal Wind Music en Ensemble Gamut! als blokfluitist en als gitarist-zanger-songwriter voor de progressieve rockband Burntfield. Hij streeft naar openheid en veelzijdigheid in genres en stijlen.

Ikka Heinonen

Ikka Heinonen is een musicus en componist uit Helsinki, gespecialiseerd in folk en wereldmuziek, met jouhikko, contrabas, violone en viola da gamba als zijn primaire instrumenten. Naast ensembles die beïnvloed zijn door Europese volksmuziekculturen, heeft Heinonen zowel als solist als in orkesten opgetreden in hedendaagse en oude muziekconcerten en -projecten.

Sint-Alfonsius de Liguorikerk

De parochie Sint-Alfons werd opgericht in 1873. De eerste pastoor was E.H. Jacob-Ferdinand Mellaerts, stichter van de Belgische Boerenbond. Hij moest het in de beginjaren stellen met een voorlopige kapel. De bouw van de kerk nam een aanvang in 1877. De eerste mis werd gecelebreerd in 1879 alhoewel de kerkwijding pas in 1885 geschiedde. De bouw werd voor een groot deel betaald door de parochianen zelf. Steen, uit de plaatselijk kleiputten, en de andere materialen werden kosteloos aangevoerd door de parochianen. De kerk is opgetrokken in primitieve gotiek. Het schip heeft een houten spitstongewelf met steekcapen en gordelbogen neerkomend op halfzuiltjes met bladkapiteeltjes. De zijbeuken hebben houten kruisribgewelven. Barones Eulalie de Terwagne schonk o.a. drie neogotische retabelaltaren in witte steen, een neogotische preekstoel met op de kuip afbeeldingen van de vier evangelisten, twee neogotische eiken biechtstoelen en de eikencommuniebank.

EXPERIMENT/ALLENDE
KUNST/THEATER/JAZZ/ACT
KLASSIEKE MUZIEK/POEZIE
DESIGN/FOTOGRAFIE/DANS
OUDE MUZIEK/LITERATUUR
OPERA/ARCHITECTUUR/P
FILOSOFIE/FILMMUZIEK/A
GESCHIEDENIS/ERFGOED/GA
HEDENDAAGSE MUZIEK/FEST
POLITIEK/ECONOMIE/WORL
PERFORMANCE/SOCIOLOG
CHANSO SOUNDS

Klara. Blijf verwonderd.

Klassieke muziek van de middeleeuwen tot vandaag in een historische context

Ontdek de seizoenconcerten met Reinoud Van Mechelen,
Les Arts Florissants, The Tallis Scholars
en zo veel anderen op www.amuz.be.

rtv

altijd op scherp

www.rtv.be

[/rtvvandaag](https://www.facebook.com/rtvvandaag)

[rtv.tvplus](https://www.instagram.com/rtv.tvplus)

[@rtv_vandaag](https://twitter.com/rtv_vandaag)

van roey

BOUWEN MET MENSEN

Oostmalsesteenweg 261 - 2310 Rijkevorsel - T +32 3 340 17 11 - info@vanroey.pro • www.vanroey.pro

COLOFON

ALGEMENE COÖRDINATIE EN ORGANISATIE

Festival van Vlaanderen Kempen vzw
met dank aan sponsor IOK
en mediasponsor Klara

ORGANISATIE

Dr. Jelle Dierickx
Directeur
Michaela Defever
Marketing & PR
Lieze Depuydt
Productie
Babette D'hoë
Productie-assistent

RAAD VAN BESTUUR

Marc De Geyter
Voorzitter
Kris Vreys
Ondervoorzitter
Ludo Kools
Secretaris
Greet De Clerck
Liana Davtyan
François Mylle
Annemarie Peeters
Jerry Aerts
Annick Schramme
Björn Siffer

SAMENSTELLING EN REDACTIE

Jelle Dierickx
Michaela Defever
Lieze Depuydt
Babette D'hoë

ONTWERP EN CAMPAGNEBEELDEN

www.emilielauwers.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Jelle Dierickx
Festival van Vlaanderen Mechelen/Kempen vzw
Onder-den-Toren 12
2800 Mechelen

EUROPEAN FESTIVAL ASSOCIATION

Het Festival van Vlaanderen Mechelen maakt deel uit van de koepel Festival van Vlaanderen en is lid van de European Festival Association en de International Society for Contemporary Music.

Programma onder voorbehoud van wijzigingen.

CONTACT

Festival van Vlaanderen Kempen vzw

Onder-den-Toren 12, 2800 Mechelen
T +32 (0)15 20 49 82
kempen@festival.be

www.musica-divina.be

SUBSIDIENTEN

MET DE STEUN VAN

De steden Geel, Hoogstraten, Lier, Herentals en Turnhout en de gemeenten Mol, Westerlo, Heist-op-den-Berg en Scherpenheuvel-Zichem, de abdijen van Postel, Averbode en Tongerlo, en de kerkfabrieken en de toerismediendiensten van de betrokken steden en gemeenten.

SPONSORS

PARTNERS

